

Puun halkaiseminen

□

Sisällys

- [1 Hirsi](#)
 - [1.1 Alinta hirsikertaa varten](#)
 - [1.1.1 Merkitseminen](#)
 - [1.1.2 Moottorisahalla sahaus](#)
- [2 Käsisahalla](#)
 - [2.1 Sahausteline](#)
- [3 Tukki](#)
 - [3.1 Välineitä](#)
 - [3.2 Halkaisu kiiloilla](#)
 - [3.3 Halkaisu veitsellä](#)
 - [3.4 Halkaisu kevätauringolla](#)

Hirsi

Alinta hirsikertaa varten

Merkitseminen

- Mahdollisesti tukki siloitetaan kummaltakin puolen
- Aseta hirsi esimerkiksi pukkien päälle asentoon, johon se tullaan asettamaan myöhemmin kehikolla. Pelkkahirsi katso vesivaa'alla pystysuoraan, yksinkertaisimmin hirren keskeltä pituussuunnassa.
- Merkitse hirren päältä alaspäin laskettu korkeus kumpaankin päähän. Vedä vesivaa'alla vaakasuora viiva päädyn poikki.
- Käännä hirsi 90 astetta eli ensimmäinen pinta ylöspäin.
- Kiristä värilanka tai nokilanka (nokiveteen kastetulla narulla) merkkien väliin, katso merkin kohdalle pystyyn asetetulla vesivaa'alla langan linja kun sitä jännitetään ylöspäin ennen narusta irrotusta, rapsautusta. Langan toinen pää naulaan kiinni jos ei apuria pitämässä. Myös esimerkiksi pitkällä, suoralla laudalla ja liidulla.
- Tee sahaus moottorisahalla puoliväliin ja käännä hirsi toisinpäin ja tee merkinnät ja sahaus.

Moottorisahalla sahaus

- Huolehdi että sahaat viivan siltä puolelta jota ei käytetä.
- Etene taaksepäin kävellen.
- Aloita päästä, sahaa vain puoliväliin hirttä, älä läpi asti!
- Sahaa niin, että viiva jää näkyviin. Esimerkiksi vedä pinnassa aina jonkun matkaa ja palaa takaisin ja vedä uudestaan syvemältä.
- Käännä hirsi toisinpäin, tee merkinnät.
- Muista huomioida että sahaat siltä puolelta viivaa että urat kohtaavat.
- Sahaa niin että vetävällä ketjulla painat laipan läpi päätystä taaksepäin edeten. Eli nosta aina

laippa sahatusta urasta ylös ja lähden laipan kärjestä painamaan alaspäin niin että laippa kulkee jo läpisahtamassa urassa, mutta samalla sahaa lisää uraa.

- Käännä sahattu pinta ylöspäin ja tasoita viivoihin asti vetävällä ketjulla viistosti, saha vasemmalle käännettynä.

Käsisahalla

Sahausteline

Kaksi pukkia joiden leveys noin sylen mitta (176 cm). Jalkojen mitta niin että mies voi seistä suorana pukin alla ja sahata.

Tukki

Halkaiseminen syiden mukaan tekee hyvälaatuista ja kestävää puutavaraa moneen käyttöön.

Halkaistu pinta ei päästä vettä kulkeutumaan puun sisään, kuten se sahatussa pääsee. Esimerkiksi lattialankkuina vanhoissa hirsitaloissa näkee nk. kelleksiä jotka ovat toiselta puoleltaan pyöreitä ja ne on lovettu lattiavasojen kohdilta.

[Taipuvat puulajit](#) ja kovat ovat huonompia halkaista, mutta perinteiset mänty ja kuusi halkeavat hyvin.

Välineitä

- Kirves tai visakoivunuija
- "Metallinen veitsi". Esimerkiksi kokin jykevä lihaveitsi
- Koivukiiloja noin 10 cm. Käsin veistettyjä tai sirkkelillä työstettyjä.

Halkaisu kiiloilla

- Merkitse halkaisukohta pintaan
- Aloita tukin päästä ja lyö puukiiloja sopivin etäisyyksin aukenevaan halkeamaan
- http://rihmasto.fi/sites/default/files/PystypuustaLattialankuksi_1_2011.pdf

Halkaisu veitsellä

Halkaisu kevätaringolla

- Tee ura puuhun ja jätä aurinkoon
- Halkeaman auettua tee sama vastakkaiselle puolelle